

Posudek bakalářské práce:

Jana HLAVOVÁ, *Nejstarší pamětní kniha farnosti Vlachovo Březí (1731 - 1811).*

Filosofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2010, 59 + 32 nečíslovaných stran.

Je potěšující, že farní kroniky, které představují jeden z nejrozšířenějších typů pramenů, se těší zájmu studentů zpracovávajících své bakalářské práce. Jejich řady rozšířila nyní i Jana Hlavová, která se zaměřila na nejstarší pamětní knihu jihočeské farnosti Vlachovo Březí.

Text práce tvoří kromě Úvodu a Závěru tři kapitoly. V Úvodu (s. 7 – 10) autorka stručně, nicméně jasně a dostatečně představila pramennou základnu, provedla zhodnocení použité literatury a seznámila se strukturou práce. Následuje důkladně zpracovaná kapitola věnovaná historii města (s. 11 – 20) a neobyčejně detailní text o historii farnosti (s. 21 – 38). Přestože se jedná o kapitoly, jejichž úkolem je představit kompilativním způsobem danou lokalitu a podat základní informace, chtěla bych ocenit způsob zpracování i práci s literaturou, které v těchto typech práce nebývají samozřejmé. Text navíc prozrazuje, že se autorka dobře orientuje v tematice církevních dějin.

Nejdůležitější část práce ovšem představuje rozsáhlá a dále členěná třetí kapitola, věnovaná struktuře samotné pamětní knihy (s. 39 – 52). Po vnějším a vnitřním popise knihy (s. 39 – 40) se autorka zaměřila na představení celkem osmi jednotlivých kronikářů, tedy autorů, resp. písařů kroniky (s. 40 – 44), přičemž pro jejich identifikaci využila i srovnání se záznamy v matrikách nebo kostelních účtech. Při popisu jejich podílu na vedení kroniky uvádí nejen argumenty pro určení jejich autorství, ale velmi pozorně si všímá i jejich vlivu na podobu knihy a její proměny. Další část čtvrté kapitoly (s. 44 – 52) se týká obsahového rozboru zápisů, které autorka člení do několika základních skupin na zápisy týkající se farnosti obecně (filiálka v Předslavicích, duchovní správci, poutní průvody, generální vizitace), úprav a vybavení kostelů či dalších církevních objektů (boží muka, zvony, také dary), fundací, inventáře farního a filiálního kostela i kostelních účtů, ale i záležitostí obce a jednotlivých osad ve farnosti a jejich placení desátků.

Bakalářskou práci završuje Závěr (s. 53 – 54), v němž autorka jednak shrnuje problematiku farních kronik, jejich zkoumání, počátků vedení, názvů i obsahu, jednak rekapituluje výsledky svého studia pamětní knihy Vlachova Březí a zamýšlí se nad její výpovědní hodnotou a možnostmi využití.

Práci doplňuje pečlivě zpracovaný Seznam zkratk (s. 55) a dosti obsáhlý Seznam použitých pramenů a literatury, včetně internetových zdrojů (s. 56 – 58). Nedílnou součástí práce tvoří bohaté (i když nestránkované) Přílohy, uvozené rovněž pečlivým seznamem, které zahrnují tabulky, fotografie pamětní knihy, ukázky písma všech autorů a také mapu Vlachova Březí a fotografie kostela. Vyzdvihnout bych chtěla především tabelární přehledy farářů, učitelů a kronikářů a zvláště velmi rozsáhlou (11 stran zahrnující!) tabulku č. 4 s přehledem zápisů v kronice, rozdělených do skupin uvedených v textu, kde je vždy uvedeno nejen přesné označení záznamu (zde bych jen doporučila uvádět přímé citace v uvozovkách), ale i jeho autor (příčemž každý z nich je pro lepší orientaci odlišen i barevně), zapsaná léta, jazyk záznamu a odkaz na strany pamětní knihy. Tuto tabulku doplňuje ještě tabulka č. 5, uvádějící přehled kronikářů a jejich záznamů na příslušných stranách, opět rozděleně podle témat. Poslední tabulka č. 6 pak souhrnně představuje roky, které zapsali jednotliví autoři, a jazyk jejich záznamů. Právě tyto tabulky ještě názorněji než text třetí kapitoly ukazují, jak složitá je struktura pamětní knihy (což v textu poněkud zapadá) a zejména, že se J. Hlavové podařilo do této struktury přes její paleografickou i jazykovou náročnost zdárně proniknout a opravdu důkladně ji postihnout. Doporučit by bylo možno jen doplnit ještě odkazy na přílohy do textu třetí kapitoly a připojit tabulku, která by přiblížila pořadí záznamů (s podílem jednotlivých zapisovatelů) podle stran, stávající zpracování si však i tak zaslouží ocenění.

Jak je zřejmé již z výše uvedeného, představuje bakalářská práce J. Hlavové cenný příspěvek ke zpracování farních kronik. Práce má logické a jasné členění, vyznačuje se dobrou grafickou i formální úrovní, je psána bez gramatických chyb a s minimem překlepů a chyb v interpunkci či jiných formálních nedostatků (což bohužel nebývá v pracích tohoto druhu samozřejmé). Jak už jsem zmínila, chtěla bych ocenit především výbornou orientaci v složitě strukturovaném, paleograficky i jazykově náročném textu, ale i znalost problematiky církevních dějin, stejně jako míru samostatnosti zpracování. Bakalářská práce Jany Hlavové jednoznačně splňuje nároky kladené na práce tohoto druhu, a proto ji velmi ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 26. srpna 2010

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.